

Příslušnost - Rumunsko

OBSAH

- 1 Je třeba se obracet na obecný soud nebo na zvláštní, specializovaný soud (například pracovní soud)?
- 2 Kdy jsou příslušné obecné soudy (tj. kdy jde o soudy, které jsou příslušné u daných věcí), jak mohu zjistit, na který soud se mám obrátit?
 - 2.1 Rozlišují se nižší a vyšší obecné civilní soudy prvního stupně (například okresní coby nižší a krajské coby vyšší), a pokud ano, který je příslušný k projednání mé věci?
 - 2.2 Místní příslušnost (je pro mou věc příslušný soud města A, nebo města B?)
 - 2.2.1 Základní pravidla místní příslušnosti
 - 2.2.2 Výjimky ze základního pravidla
 - 2.2.2.1 Kdy si mohu vybrat mezi soudem v místě bydliště žalovaného (soud určený podle základního pravidla) a jiným soudem?
 - 2.2.2.2 Kdy musím zvolit jiný soud než soud v místě bydliště žalovaného (soud určený použitím základního pravidla)?
 - 2.2.2.3 Mohou si strany samy určit soud, který by za normálních okolností nebyl příslušný?
- 3 Pokud je dána příslušnost specializovaných soudů, jak zjistím, na který z nich se mám obrátit?

1 Je třeba se obracet na obecný soud nebo na zvláštní, specializovaný soud (například pracovní soud)?

V Rumunsku existují vedle obecných soudů specializované úseky či senáty pro řešení sporů týkajících se určitých záležitostí.

V souladu s ustanoveními zákona č. 304/2004 o organizaci justice má Vrchní kasační soud (*Înalta Curte de Casație și Justiție*) čtyři úseky – občanskoprávní úsek I, občanskoprávní úsek II, trestní úsek, správní a daňový úsek – senát složený z devíti soudců a společné úseky, každý se svojí vlastní příslušností. Odvolací soudy, tribunály, popř. okresní soudy mají specializované úseky nebo senáty pro občanskoprávní věci, trestní věci, věci týkající se dětí a rodinných záležitostí, věci týkající se správních a daňových sporů, věci týkající se pracovněprávních sporů a sociálního zabezpečení, společností, obchodního rejstříku, insolvence, nekalé soutěže, věci týkající se námořního a říčního práva. Specializované tribunály se mohou zřizovat podle potřeby k projednání výše uvedených záležitostí.

2 Kdy jsou příslušné obecné soudy (tj. kdy jde o soudy, které jsou příslušné u daných věcí), jak mohu zjistit, na který soud se mám obrátit?

V občanském soudním řádu se stanovují běžné postupy pro občanskoprávní řízení. Jeho ustanovení se vztahují rovněž na jiné spory, pokud zákony, které se jich týkají, nestanoví jinak.

Věcnou příslušnost občanskoprávních soudů upravují § 94 až 97 občanského soudního řádu.

Okresní soudy jako *soudy prvního stupně* projednávají následující žaloby, respektive návrhy, které lze (případně nelze) vyjádřit v penězích:

- žaloby, které jsou podle *občanského zákoníku příslušné projednávat opatrovnické a rodinné soudy*,
- žaloby související s evidencí a záznamy o osobním stavu,
- žaloby týkající se správy poschodových budov/bytů/prostor ve výlučném vlastnictví různých osob, a právních vztahů založených společenstvími vlastníků jednotek s jinými fyzickými či právními osobami,
- žaloby na vystěhování,
- žaloby týkající se sdílených zdí a příkopů, vzdálenosti mezi budovami a pozemky, práva cesty, věcného břemena a jiných omezení vlastnických práv,
- žaloby týkající se změn hranic a vytyčení hranic,
- žaloby na ochranu majetku,
- žaloby související s povinností konat nebo se zdržet konání, které nelze ocenit hodnotou,
- žaloby související se soudním vyrovnáním bez ohledu na hodnotu sporu,
- jiné žaloby, které lze vyjádřit v penězích, a to až do výše 200 000 RON (včetně) bez ohledu na způsobilost stran.

Okresní soudy projednávají odvolání proti rozhodnutím orgánů veřejné moci vykonávající soudní činnosti a jiných orgánů vykonávající soudní činnosti. Okresní soudy taktéž projednávají ostatní žaloby, ve kterých jsou ze zákona příslušné jednat.

Tribunály projednávají:

- *jako soudy prvního stupně* – všechny žaloby, které ze zákona nespádají do příslušnosti jiných soudů,
- jako odvolací soudy – odvolání proti rozsudkům vyneseným soudy prvního stupně,
- jako přezkumné soudy – věci výslovně stanovené zákonem,
- všechny ostatní návrhy, které ze zákona spadají do jejich jurisdikce.

Odvolací soudy projednávají:

- jako soudy prvního stupně – žaloby týkající se správních a daňových sporů,
- jako odvolací soudy – odvolání proti rozsudkům vyneseným tribunály v prvním stupni,
- jako přezkumné soudy – věci výslovně stanovené zákonem,
- všechny ostatní návrhy, které ze zákona spadají do jejich jurisdikce.

Vrchní kasační soud projednává:

- opravné prostředky proti rozsudkům odvolacích soudů a jiným rozsudkům v případech stanovených zákonem,
- přezkumy v zájmu práva,
- žaloby týkající se předchozího soudního rozhodnutí ve věci objasnění určitých právních otázek,
- všechny ostatní návrhy, které ze zákona spadají do jeho jurisdikce.

2.1 Rozlišují se nižší a vyšší obecné civilní soudy prvního stupně (například okresní coby nižší a krajské coby vyšší), a pokud ano, který je příslušný k projednání mé věci?

Rumunská soustava občanskoprávních soudů rozlišuje mezi nižšími a vyššími soudy s věcnou příslušností, která se mezi různě postavenými soudy určuje podle funkčních (druh povinnosti) a procesních kritérií (hodnota, předmět nebo povaha sporu).

Občanský soudní řád zavedl změny týkající se příslušnosti a tribunály se staly soudy plně příslušnými konat ve věci samé v prvním stupni. Okresní soudy jsou příslušné rozhodovat o drobných anebo méně složitých nárocích, které jsou v praxi časté.

Odvolací soudy jsou především příslušné projednávat odvolání, zatímco Vrchní kasační soud je obecným soudem vykonávajícím přezkum, který zajišťuje jednotný výklad a uplatňování práva na vnitrostátní úrovni.

2.2 Místní příslušnost (je pro mou věc příslušný soud města A, nebo města B?)

2.2.1 Základní pravidla místní příslušnosti

Pravidla rumunského soudního systému týkající se místní příslušnosti jsou stanovena v § 107 a násl. občanského soudního řádu.

Obecným pravidlem je, že se žaloba podává k soudu, v jehož obvodě má žalovaný (odpůrce) bydliště nebo sídlo.

2.2.2 Výjimky ze základního pravidla

Existují zvláštní pravidla místní příslušnosti, např.:

- není-li místo bydliště/sídla žalovaného známo, žaloba se podává k soudu, v jehož obvodu se nachází místo pobytu / obchodní zastoupení žalovaného, a není-li ani toto známo, pak se podává k soudu, v jehož obvodu se nachází bydliště / sídlo / místo pobytu / obchodní zastoupení navrhovatele;
- žalobu proti právnické osobě, která se řídí soukromým právem, lze také podat k soudu, v jehož obvodu se nachází jedna z jejích dceřiných společností bez právní subjektivity;
- žalobu proti spolku, společnosti nebo jinému subjektu bez právní subjektivity lze podat k soudu, který je příslušný pro osobu, která dle dohody členů byla pověřena řízením nebo správou subjektu; nebyla-li taková osoba ustanovena, lze žalobu podat k soudu, který je příslušný pro jakéhokoliv člena daného subjektu;
- žaloby proti státu, ústředním nebo místním úřadům a institucím a jiným právnickým osobám, které se řídí soukromým právem, lze podat k soudu, v jehož obvodu má navrhovatel své bydliště/sídlo, nebo k soudu, v jehož obvodu má své sídlo žalovaný.

2.2.2.1 Kdy si mohu vybrat mezi soudem v místě bydliště žalovaného (soud určený podle základního pravidla) a jiným soudem?

Rumunský občanský soudní řád stanoví pravidla alternativní příslušnosti (§ 113 až 115). Místní příslušnost mají tedy taktéž následující soudy:

- soud, v jehož obvodu má navrhovatel své bydliště (žaloby o určení rodičovství);
- soud, v jehož obvodu má navrhovatel-oprávněná osoba své bydliště (vyživovací povinnost);
- soud, v jehož obvodu se plní smluvní závazek, jak je ujednáno;
- soud, v jehož obvodu se nachází nemovitost (pronájem, zápis do katastru/odůvodnění/oprava zápisu v katastru);
- soud, v jehož obvodu se nachází místo odjezdu/příjezdu (smlouvy o přepravě);
- soud, v jehož obvodu probíhá platba (směnky, šek, dlužní úpis nebo jiný cenný papír);
- soud, v jehož obvodu má své bydliště spotřebitel (náhrada škody vzniklé spotřebitelům v případě smluv uzavřených s podnikateli);
- soud, v jehož obvodu došlo ke spáchání deliktu / přestupku, nebo došlo-li ke vzniku škody, u žalob týkajících se povinností vyplývajících z takového skutku.

Pokud žalovaný pravidelně vykonává profesní činnost (zemědělskou, obchodní, průmyslovou nebo podobnou činnost) mimo místo svého bydliště, lze žalobu podat také k soudu, v jehož obvodu činnost vykonává v souvislosti se vznikajícími peněžitými závazky nebo v jehož obvodu se má činnost vykonávat.

Pokud jde o pojištění, žalobu o náhradu škody lze podat také k soudu, v jehož obvodu se nachází místo bydliště nebo sídlo pojištěné osoby, v jehož obvodu se nachází pojištěný majetek nebo v jehož obvodu došlo k pojistné události.

Zvolení příslušnosti na základě dohody se bude považovat za neplatné, pokud k němu dojde před vznikem nároku na náhradu škody, přestože v souvislosti se záležitostmi týkajícími se povinného pojištění občanské odpovědnosti může poškozená třetí strana přímo zahájit řízení také u soudu, v jehož obvodu má své bydliště/sídlo.

Soud příslušný podle místa bydliště / pobytu chráněné osoby rozhodne o místní příslušnosti pro žaloby týkající se ochrany fyzických osob, pro které je podle občanského zákoníku příslušný opatrovnický a rodinný soud. V případě návrhů na souhlas opatrovnického a rodinného soudu s právními úkony (v souvislosti s nemovitostmi) má příslušnost také soud, v jehož obvodu se nemovitost nachází. V tomto případě předá opatrovnický a rodinný soud, který rozsudek vynesl, kopii rozsudku opatrovnickému a rodinnému soudu v místě bydliště/pobytu chráněné osoby.

Pro žaloby o rozvod manželství je příslušný okresní soud, v jehož obvodu se nacházela poslední společná domácnost manželů. Pokud manželé nemají společnou domácnost nebo ani jeden z nich již nebydlí na místě, kde má daný okresní soud příslušnost a kde se nachází společná domácnost, bude příslušný okresní soud, v jehož obvodu se nachází místo pobytu žalovaného. Pokud žalovaný nežije v Rumunsku a rumunské soudy mají mezinárodní příslušnost, bude mít příslušnost soud, v jehož obvodu se nachází místo pobytu žalobce. Pokud v Rumunsku nežije žalobce ani žalovaný, mohou se strany dohodnout na příslušnosti kteréhokoliv okresního soudu v Rumunsku. Pokud se na něm nedohodnou, podává se žaloba o rozvod k okresnímu soudu v Bukurešti pro 5. okres (§ 914 občanského soudního řádu).

Žaloby ve věcech individuálních pracovněprávních sporů se podávají k tribunálu, v jehož obvodu se nachází bydliště / pracoviště navrhovatele (§ 269 zákona č. 53/2003 – zákoník práce).

2.2.2.2 Kdy musím zvolit jiný soud než soud v místě bydliště žalovaného (soud určený použitím základního pravidla)?

Pravidla, která stanoví výlučnou místní příslušnost, jsou uvedena v § 117 až 121 občanského soudního řádu. Proto:

- žaloby týkající se práv k nemovitostem lze podat pouze k soudu, v jehož obvodu se nachází nemovitost. Pokud se nemovitost nachází v obvodu několika soudů, žaloba bude podána k soudu, v jehož obvodu se nachází místo bydliště /pobytu žalovaného, pokud se nachází v některém z těchto obvodů, nebo pokud se v nich nenachází, k jakémukoli soudu, v jehož obvodu se nachází nemovitost. Tato ustanovení se vztahují také na žaloby na ochranu majetku, označení hranic, žaloby týkající se omezení práv k nemovitostem a návrhů na soudní rozdělení nemovitosti, pokud je výsledkem dědění ideální spoluvlastnictví,
- v záležitostech dědictví má až do rozdělení ideálního spoluvlastnictví soud, v jehož obvodu bylo posledního bydliště zůstavitele výlučnou příslušnost k projednávání těchto žalob:
 - platnost a vykonání pořízení pro případ smrti;
 - dědictví, dědické poplatky a poplatky týkající se možných vzájemných nároků dědiců;
 - žaloby odkazovníků/věřitelů zůstavitele proti některým dědicům / vykonavateli závěti;
- co se týče žalob týkajících se společností, až do dokončení likvidace/zrušení má výlučnou příslušnost soud, v jehož obvodu je sídlo společnosti;
- tribunál, v jehož obvodu je sídlo dlužníka má výlučnou příslušnost k žalobám týkajícím se insolvence / vyrovnání s věřiteli;
- žaloby podané podnikatelem proti spotřebiteli lze podat pouze k soudu, v jehož obvodu je bydliště spotřebitele.

2.2.2.3 Mohou si strany samy určit soud, který by za normálních okolností nebyl příslušný?

Strany se mohou písemně dohodnout nebo – v případě probíhajícího sporu – učinit ústní prohlášení před soudem, že věci týkající se majetkový, popř. jiných práv by neměly projednat místně příslušné soudy, pokud tyto soudy nemají výlučnou příslušnost. Ve sporech týkajících se ochrany práv spotřebitelů a v jiných případech stanovených zákonem se mohou strany dohodnout na příslušnosti až po vzniku práva na náhradu škody, přičemž každá dohoda uzavřená v rozporu s tímto pravidlem se bude považovat za neplatnou (§ 126 občanského soudního řádu).

Vedlejší, doplňkové a související žaloby se podávají k soudu příslušnému k projednání hlavní žaloby, i pokud spadají do věcné příslušnosti nebo místní příslušnosti jiného soudu, s výjimkou žalob týkajících se insolvence nebo vyrovnání s věřiteli. Tato ustanovení se použijí také v případě, že zákon udělil příslušnost k projednání hlavní žaloby specializovanému úseku nebo senátu. Má-li soud výlučnou příslušnost ve vztahu k některé ze stran, bude mít tento soud výlučnou příslušnost ve vztahu ke všem stranám (§ 123 občanského soudního řádu).

Dále v souladu s ustanoveními § 124 občanského soudního řádu platí, že soud, který je příslušný k rozhodování o hlavní žalobě, bude také rozhodovat o obraně a námitkách, a to s výjimkou těch, které jsou předběžnými otázkami a spadají do výlučné příslušnosti jiného soudu, zatímco procesní překážky v jednání projedná soud, na kterém se vyskytly.

Námitku celkové nepřislušnosti soudu mohou strany nebo soudce vznést v každé fázi řízení. Námitku pro nedostatek věcné příslušnosti a místní příslušnosti v souvislosti s veřejným pořádkem je nutné vznést na prvním jednání, k němuž byly strany řádně předvolány soudem prvního stupně, zatímco otázku nedostatku příslušnosti v souvislosti se soukromým pořádkem může vznést pouze žalovaný prostřednictvím obrany nebo v případě, že obrana není povinná, nejpozději na prvním jednání, k němuž byly strany řádně předvolány soudem prvního stupně. Pokud nedostatek příslušnosti nesouvisí s veřejným pořádkem, nebude moci strana, která podala žalobu k soudu, který není příslušný, namítnout nedostatek příslušnosti (§ 130 nového občanského soudního řádu).

V občanskoprávních sporech s přeshraničním prvkem ve věcech týkajících se práv volně dostupných stranám podle rumunského práva, pokud se strany platně dohodly, že rumunský soud je příslušný rozhodovat ve stávajících nebo potenciálních sporech týkajících se těchto práv, budou rumunské soudy jedinými soudy příslušnými rozhodovat o těchto záležitostech. Nestanoví-li zákon jinak, rumunský soud, k němuž je žalovaný předvolán, bude příslušný rozhodovat o žalobě, pokud se žalovaný dostaví před soud a předloží obranu týkající se věci samé, aniž by vznesl námitku proti nedostatku příslušnosti nejpozději do konce dokazování v řízení soudu prvního stupně. Ve dvou výše uvedených případech může rumunský soud zamítnout žalobu, pokud je podle všech okolností případu zřejmé, že spor není podstatným způsobem spojen s Rumunskem (§ 1066 nového občanského soudního řádu).

3 Pokud je dána příslušnost specializovaných soudů, jak zjistím, na který z nich se mám obrátit?

Viz odpovědi na otázky 1, 2, 2.1., 2.2., 2.2.2.1., 2.2.2.2.

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 13/06/2018